

ดนตรีจีนแต้จิ๋ว : กรณีศึกษาวงดนตรีคลองเตยเหลืองหลักสี่

ทรงพล สุขุมวาท

ดุษฎีบัณฑิต

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2545

ISBN 974-04-2193-8

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วพ
ท 141ด
2545
ณ.2

4237933 MSMS/M : สาขาวิชา : ดนตรี ; ศศ.ม.(ดนตรี)

คำสำคัญ : กรณีศึกษา / ดนตรีจีนแต้จิ๋ว / วงดนตรีคลองเตยเหลียงหลั่งฮั่ง

ทรงพล สุขุมวาท : ดนตรีจีนแต้จิ๋ว : กรณีศึกษาวงดนตรีคลองเตยเหลียงหลั่งฮั่ง (CHAO ZHOU MUSIC : A CASE STUDY OF KLONG TOEY LIANG LAG HENG ENSEMBLE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์, กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม., อนรรฆ จรรย์ยานนท์, ค.บ., M.M., อัมพันธ์ เจริญสุขลาภ (ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องอุปรากรแต้จิ๋ว) 302 หน้า ISBN 974-04-2193-8

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงมานุษยดนตรีวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวงดนตรีคลองเตยเหลียงหลั่งฮั่ง การสืบเนื่องทางโครงสร้างของเพลงแต้จิ๋วและกลวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีวง

ผลการวิจัยพบว่าวงดนตรีคลองเตยเหลียงหลั่งฮั่งเป็นวงดนตรีประเภทซ็องจู้ชนิดหนึ่ง เรียกว่า วง ซ็องจู้ มีนักดนตรีเป็นชาวแต้จิ๋วที่อยู่เมืองไทยมานาน มีเครื่องดนตรีประเภทขลุ่ยได้แก่ ห่วยเต็ก ถังเซียว ประเภทซอได้แก่ ยี่ฮี้ หยี่ฮู้ พ่าฮี้ ตั่วผ่า ประเภทฉิมได้แก่ เอี่ยวกิม ประเภทพิณ ได้แก่ ปี่แป้ มีบทเพลงที่ซ็องจู้ ที่เป็นชื่อผู้โบราณของแต้จิ๋ว และยังมีมเล่นมาจนถึงปัจจุบัน เครื่องดนตรี ยี่ฮี้ ถือเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีที่ซ็องจู้แต้จิ๋ว

การสืบเนื่องทางโครงสร้างของเพลงที่วงเล่นพบว่าเรเปอร์ทัวร์สำคัญของที่ซ็องจู้สืบมาจากฉวี่ไผ่ ที่เป็นทำนองโบราณสำคัญ ลิวปิ่นและปาปิ่นเป็นชื่อเดียวกันของทำนองฉวี่ไผ่ที่มีโครงสร้าง 68-จังหวะ ฉวี่ไผ่หรือเท้าเขก (ตจ.) เป็นทำนองเพลงชุดมีลักษณะเหมือน suite ทางดนตรีตะวันตก มีวิธีการบรรเลงจากท่อนช้าก่อน ผ่านท่อนกลางแล้วไปท่อนสุดท้ายที่เร็วที่สุด แสดงจังหวะของทำนองเพลงด้วยระบบปิ่นอัน ที่จัดจังหวะ (beat) ให้อยู่ใน meter ซึ่งโดยปกติสามารถระบุได้ด้วย time signature 4/4 2/4 และ 1/4 บัน ไคเสียงคิงซาลัก ตั่งซาลัก ฮัวซาโหวง คิงซาดั่งลัก และ ฮวงสั่ว ถือเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีแต้จิ๋ว

กลวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีวง ที่มีขลุ่ย ซอ พิณ และฉิมนั้น มีเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะตัว เช่นขลุ่ย มีการปรับแต่งเชือที่ต้องจัดให้เชือเกิดรอยจับขุ่นที่ละเอียดสม่ำเสมอ ซอมีการใช้คันชักที่ใช้หัวไหล่เป็นจุดหมุนส่งแรงไปที่จุดส่งแรงบริเวณใต้ข้อศอกขวาเล็กน้อย พิณมีการใช้นิ้วมือขวาตีคซึ่งต้องมีการออกแรงและพ่อนแรง ฉิมมีวิธีไม่ฉิม ซาเตียมเจ็ก ที่มีการตีเป็นทำนอง 3 ครั้ง สลับเสียงต่ำคู่แปด 1 ครั้ง เหล่านี้เป็นวิธีที่มีธรรมเนียมปฏิบัติสืบทอดกันมา

4237933 MSMS/M : MAJOR : MUSIC ; M.A. (MUSIC)

KEY WORDS : A CASE STUDY / CHAO ZHOU MUSIC /
KLONG TOEY LIANG LAG HENG ENSEMBLE

SONGPHON SUKHUMVAT : CHAO ZHOU MUSIC : A CASE STUDY OF KLONG TOEY
LIANG LAG HENG ENSEMBLE. THESIS ADVISOR : NARONGCHAI PIDOKRAJT, B.Ed.,
M.Ed., M.A., ANAK CHARANYANANDA, B.Ed, M.M., AMPAN JARENSUKLAB, CHAO JU
SPECIALIST 302 p ISBN 974-04-2193-8

This is an ethnomusicology research with the purpose of studying the Klong toey liang lag heng ensemble, the structural continuity of the Chao zhou tunes, and the techniques of the instruments used. The results found that :

The Klong toey liang lag heng is a kind of Si zhu music, called Hin si, consisting of Chao zhou musicians which have been living in Thailand for a long time. There are several kinds of instruments in this ensemble. The flutes are Huen deg (Di zi) and Tong xiao (Dong xiao); the fiddles are Ri hin (Er xian), Ri hu (Er hu), Pan hin (Ye hu) and Dua pa (Di hu); the dulcimer is Ian kim (Yang qin); and the lyre is Bi be (Pipa). There are repertoires belonging to ancient Chao zhou tunes such as, Shi pu, which has been performed to date. The Ri hin is characteristic of Chao zhou Hin si music.

The structural continuity of the Chao zhou tunes played by the ensemble were found to be derived from Qu pai, the important ancient tunes. Liu ban and Ba ban are the same name of Qu pai melody, which has a structure of 68-beat form. Tao qu or Da tao qu is a great set of tunes, like a suite in western art music. The practice starts with a slow tempo in the first section, moderate in the later and, finally, a fast tempo in the last section. The beats of the tune are shown by the Ban yan system, which sets beats into the meter identified by the time signature of 4/4, 2/4 and 1/4. The special scale of King san lag, Dang san lag, Uah san ngou, King san dang lag, and Huang suan are regarded as characteristic of Chao zhou music.

The techniques of playing the instruments depend on its individual features, such as Huen deg gathering its membrane in fold orderly; the fiddle bowing using the right shoulder as a pivot to power the force-sending point below the elbow; Bi be plucking, providing forcing and relaxation; Ian kim's dulcimer stick method, " San diam zeg ", that strike the melody string three times, alternating with the octave below the melody string one time. These are the traditional methods.